

دستواره رشته‌ها و گرایش‌ها تخصصی
حوزه‌های دانش‌علوم اسلام

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه / معاونت آموزش

درختواره رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی

حوزه‌های دانشی علوم اسلامی

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه / معاونت آموزش

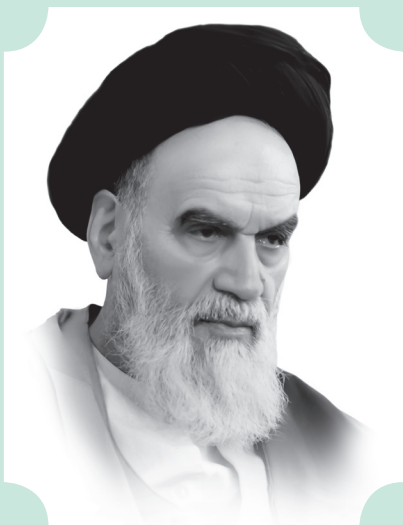
شهر مقدّس قم / ۱۴۰۰ ش

آدرس:

قم، جمکران، بلوار انتظار، مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

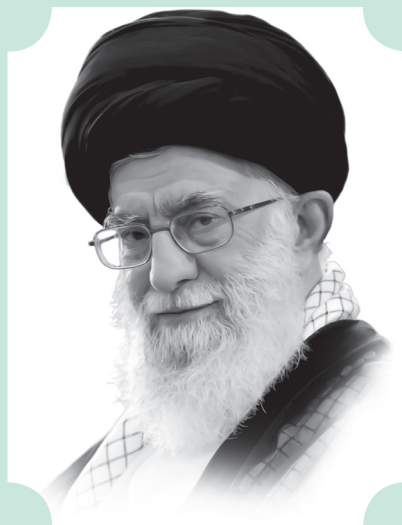
تلفن: ۰۲۵-۳۳۱۳۳۲۸۳

رهبر کبیر انقلاب اسلامی
ایران حضرت امام خمینی رحمه الله:

اما در مورد دروس تحصیل و تحقیق
حوزه‌ها، این جانب معتقد به فقه
سنتی و اجتهاد جواهری هستم و
تخلف از آن را جایز نمی‌دانم...
مجتهد باید به مسائل زمان خود
احاطه داشته باشد ...
حوزه‌ها و روحانیت باید نبض تفکر
و نیاز آینده جامعه را همیشه در
دست خود داشته باشند و همواره
چند قدم جلوتر از حوادث، مهیای
عکس‌العمل مناسب باشند ...

(منشور روحانیت)

مقام معظم رهبری حضرت
آیت‌الله العظمی خامنه‌ای حفظه الله:

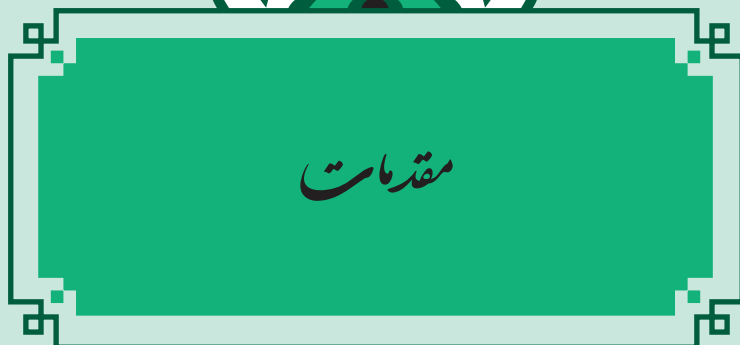
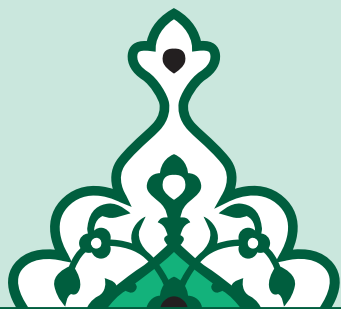
یک برنامه جامع درسی حوزه‌ای،
با درجه‌بندی و طبقه‌بندی حساب
شده همچنان در حوزه‌ها جایش
خالی است ...
از جمله چیزهایی که حوزه احتیاج
دارد یک نظام تعلیم و تربیت است
تا در آن وقت‌ها هدر نرود، امروز
دیگر روزی نیست که ما اجازه
بدهیم یک روز یا یک ساعت از عمر
جوانی متدین و آماده برای تلاش
و مجاهدت در راه دین - یعنی یک
طلبه - هدر رود.

(حوزه و روحانیت، ج ۲، ص ۳۲)

فہرست مطالب

۹	مقدمات
۱۰	پیشگفتار
۱۲	نکات و ملاحظات کلی
۱۳	درختواره رشته‌ها و گرایش‌های تخصصی
۱۴	حوزه دانشی «قرآن»
۱۷	حوزه دانشی «حدیث»
۲۰	حوزه دانشی «فقه و اصول»
۲۳	حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی»
۲۹	حوزه دانشی «کلام، ادیان، فرق و مذاهب»
۳۴	حوزه دانشی «منطق، فلسفه و عرفان»
۳۷	حوزه دانشی «زبان و ادبیات عربی»
۳۹	حوزه دانشی «اخلاق، تربیت و مشاوره»
۴۲	حوزه دانشی «تاریخ و سیره»
۴۵	حوزه دانشی «تبلیغ و ارتباطات»
۵۱	حوزه دانشی «فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی»
۵۲	حوزه دانشی «اقتصاد اسلامی»
۵۳	حوزه دانشی «علوم اجتماعی»
۵۵	حوزه دانشی «علوم سیاسی»
۵۷	حوزه دانشی «روان‌شناسی»
۵۹	حوزه دانشی «مدیریت»

مقدمت

پیشگفتار

با گرامیداشت موالید مبارک پیامبر اعظم (صلی الله علیه وآله) و امام صادق (علیه السلام)، ضمن ابلاغ نهایی درختواره رشته های علوم اسلامی و حوزوی، نکاتی را تقدیم می نمایم:

(۱) سربرآستان کبریایی خداوند متعال می ساییم و او را شاکریم که منت نهاد و توفیق عنایت فرمود که در آستانه یکصدمین سالگشت احیای حوزه قم، صانها الله عن الحدثن، و در راستای مدیریت علوم اسلامی و دانش های حوزوی و بمنظور پاسخگویی به نیازهای جهان معاصر و گفتمان انقلاب و نظام اسلامی، نخستین طرح درختواره رشته های علوم اسلامی و حوزوی تهیه و تصویب شود.

(۲) این طرح بزرگ راهبردی و تحولی حوزه یکی از دهها طرح مهم و مبتنی بر اسناد مصوب بالادستی حوزه به شمار می آید و با همت والای معاونت محترم آموزش حوزه و مشارکت بیش از ۵۰۰ استاد و محقق حوزه فراهم آمد و با عنایت شورای گسترش و شورای عالی حوزه های علمیه به تصویب رسید.

۲) این درختواره شامل شانزده حوزه دانشی کلان و حاوی بیش از دویست رشته و بیش از دویست گرایش و پنجاه رویکرد و مجموعاً بیش از چهارصد رشته، گرایش و مقطع است و می‌تواند به بیش از پانصد رشته، گرایش و رویکرد افزایش یابد و برای نخستین بار طبقه‌بندی و نظام‌واره رشته‌های علوم اسلامی از این دامنه و گستره برخوردار و مرزهای علوم اسلامی بسط می‌یابد.

۴) در تهیه این طرح کلان و مهم تقریباً همه تجارب حوزوی و دانشگاهی قم و ایران و داخل و خارج کشور مورد مطالعه و توجه و تحولات دانشی و توسعه مرزهای علوم اسلامی و دستاوردهای تحقیقات علوم اسلامی و میان رشته‌ای علوم اسلامی و علوم انسانی و دانش‌های مرتبط دیگر مورد عنایت قرار گرفته است.

۵) همزمان چند گام تکمیلی طراحی و در حال پیگیری و اجرا است از جمله تدوین واحدها و برنامه‌های درسی و نیز تهیه سرفصلها، جمع‌آوری و تدوین منابع و متون، تهیه ضوابط و آیین‌نامه‌های لازم و نهایتاً نقشه اجرایی درختواره براساس برنامه پنج‌ساله حوزه‌های علمیه در قم و سراسر کشور.

۶) در همه طرح‌های مهم و به ویژه این طرح بزرگ بر اهتمام به اصالت، هویت، رسالت، پیشینه علمی و سنت‌های حوزه تأکید و به بهره‌گیری از تجربه‌های نوین و پاسخگویی حوزه به نیازهای جدید و بسط دامنه معرفت و دانش اسلامی توجه شده است.

در پایان همه صاحب‌نظران و استادان و پژوهشگران حوزه و دانشگاه را به نقد و بررسی و ارائه پیشنهاد‌های اصلاحی و تکمیلی فرا می‌خوانیم و از خداوند متعال در مسیر رشد و بالندگی حوزه‌های علمیه مدد می‌جوییم.

علیرضا اعرافی

مدیر حوزه‌های علمیه

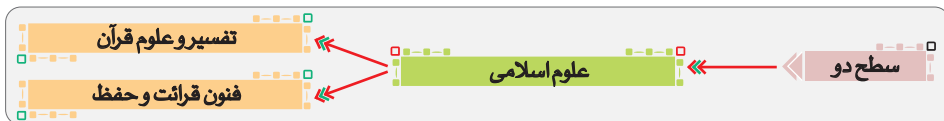
نکات و ملاحظات کلی

۱. جهت‌گیری و محتوای دروس در رشته‌ها و گرایش‌هایی که در این درختواره با عناوینی همچون: «تطبیقی» یا «مقایسه‌ای» ذکر شده است، «نقد» دیدگاه‌ها و آراء در آن موضوع خواهد بود.
۲. در مواردی که رشته یا گرایش، در قالب رویکرد شکل می‌گیرد محتوای رشته و حجم ساعتی به اندازه یک گرایش از همان مقطع تنظیم می‌شود که عناوین رویکرد با مجوز معاونت آموزش تأیید شود هر چند عنوان رویکرد در مدارک صادره درج نمی‌شود.
۳. رشته‌های مصوب در این درختواره به تدریج و با ملاحظات لازم، محقق و عملیاتی می‌شود.
۴. اهتمام حداکثری به تهیه و تدوین متون مناسب و مورد نیاز برای رشته‌های مصوب حتی الامکان قبل از اجرای آنها مد نظر قرار می‌گیرد.
۵. در صدور مجوز برای اجرای رشته‌ها، وجود تمهیدات لازم از قبیل اساتید، فضای آموزشی مناسب و... مد نظر قرار می‌گیرد.
۶. در تهیه سرفصل‌ها، منابع و صدور مجوز برای اجرای رشته‌ها، توجه کافی به اولویت‌ها صورت می‌گیرد و به تدریج اجرا می‌گردد.

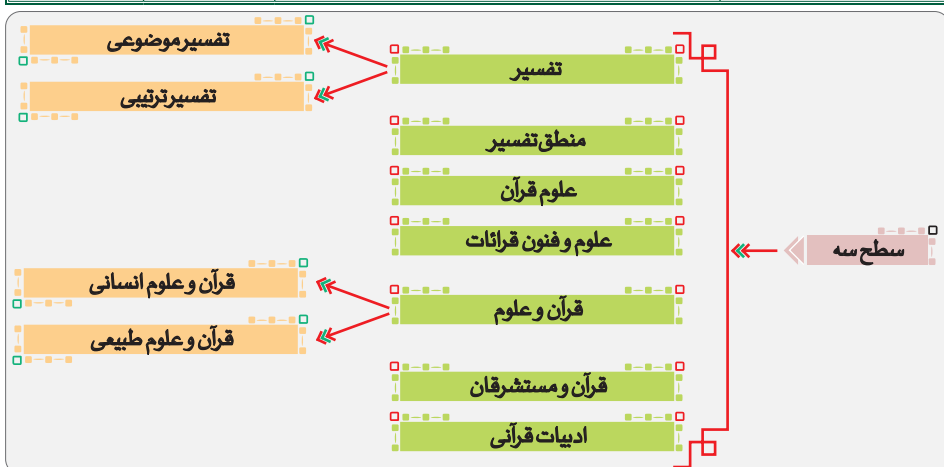

درختواره شش‌ها و کرایش‌های تخصصی

حوزه دانشی «قرآن»

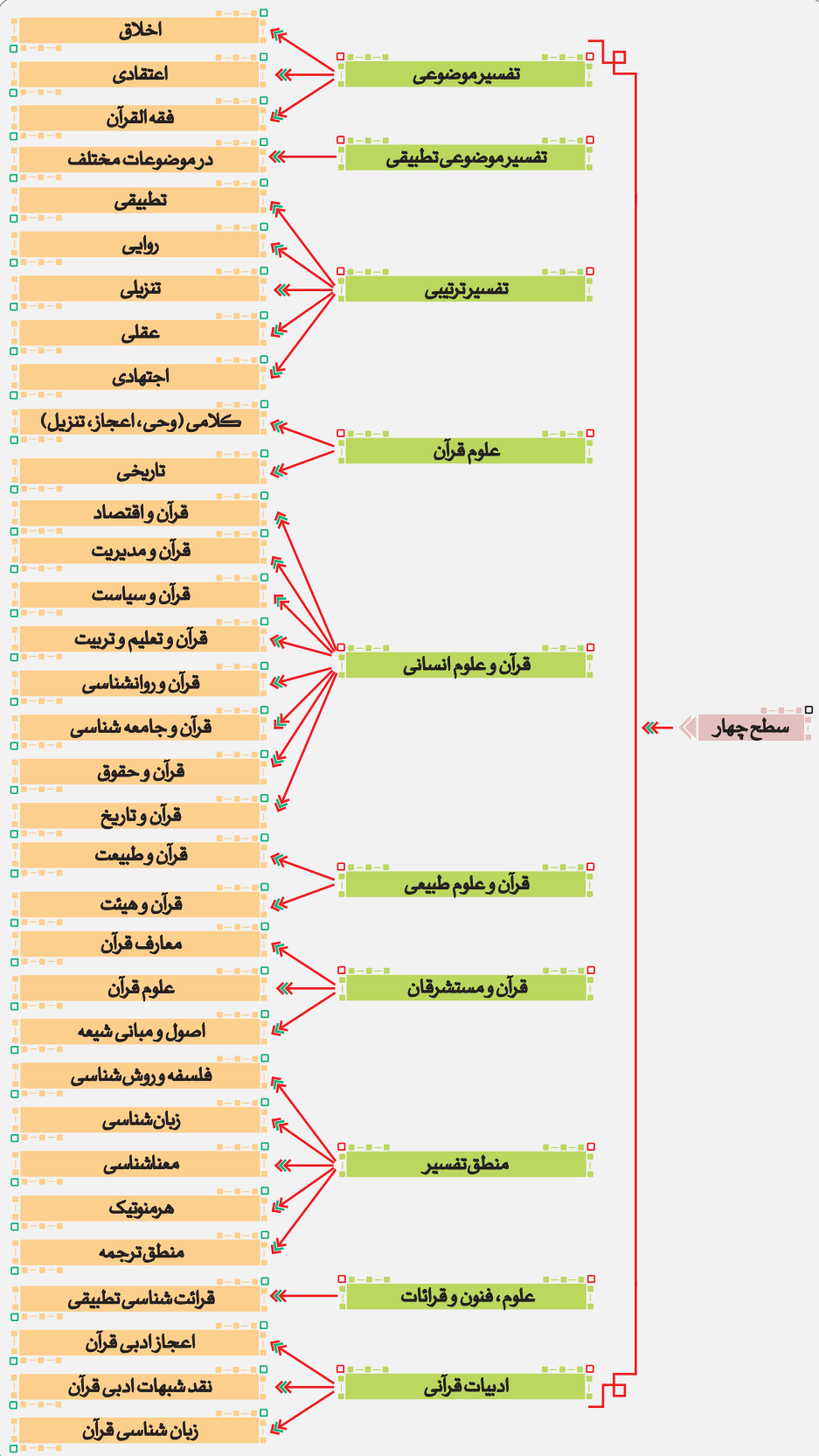

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	تفسیر و علوم قرآن ^(۱)	علوم اسلامی
*		فنون قرائت و حفظ	

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	تفسیر موضوعی	تفسیر
	*	تفسیر ترتیبی	
	*	-	منطق تفسیر ^(۲)
	*	-	علوم قرآن
*		-	علوم و فنون قرائت
	*	قرآن و علوم انسانی	قرآن و علوم
	*	قرآن و علوم طبیعی	
	*	-	قرآن و مستشرقان
	*	-	ادبیات قرآنی

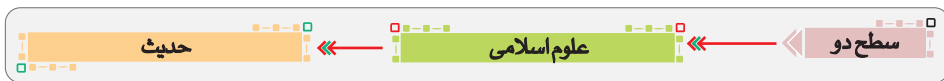
۱. در محتوای این گرایش رویکرد اصلی و غالب، روش‌شناسی تفسیر است.
 ۲. مباحث اصلی این رشته مبانی و مسائل مربوط به فلسفه و روش تفسیر است.

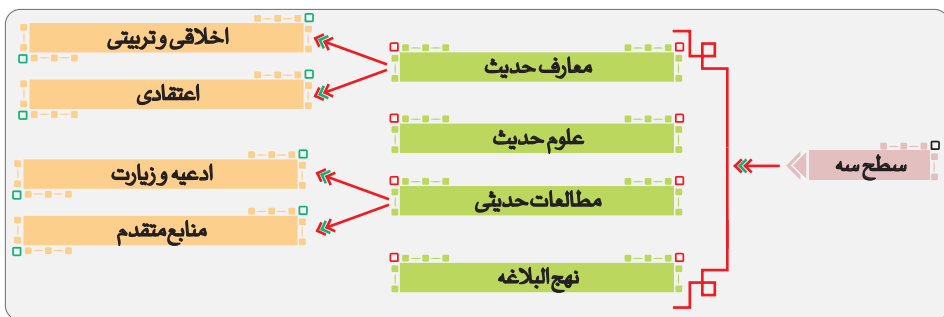
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاق	تفسیر موضوعی
	*	اعتقادی	
*		فقه القرآن	
*		در موضوعات مختلف ^(۱)	تفسیر موضوعی تطبیقی
	*	تطبیقی	تفسیر ترتیبی
	*	روایی	
*		تنزیلی	
*		عقلی	
	*	اجتهادی	علوم قرآن
	*	کلامی (وحی، اعجاز، تنزیل)	
	*	تاریخی	
*		قرآن و اقتصاد	قرآن و علوم انسانی
	*	قرآن و مدیریت	
*		قرآن و سیاست	
	*	قرآن و تعلیم و تربیت	
*		قرآن و روان شناسی	
*		قرآن و جامعه شناسی	
*		قرآن و حقوق	
*		قرآن و تاریخ	
*		قرآن و طبیعت	
	*	قرآن و هیئت	
	*	معارف قرآن	قرآن و مستشرقان
	*	علوم قرآن	
	*	اصول و مبانی شیعه	
	*	فلسفه و روش شناسی	منطق تفسیر
*		زبان شناسی	
*		معناشناسی	
*		هرمنوتیک	
	*	منطق ترجمه	علوم، فنون و قرائات
	*	قرائت شناسی تطبیقی	
	*	اعجاز ادبی قرآن	ادبیات قرآنی
	*	نقد شبهات ادبی قرآن	
*		زبان شناسی قرآن	

۱. تعیین گرایش‌های این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش، است.

حوزه دانشی «حدیث»

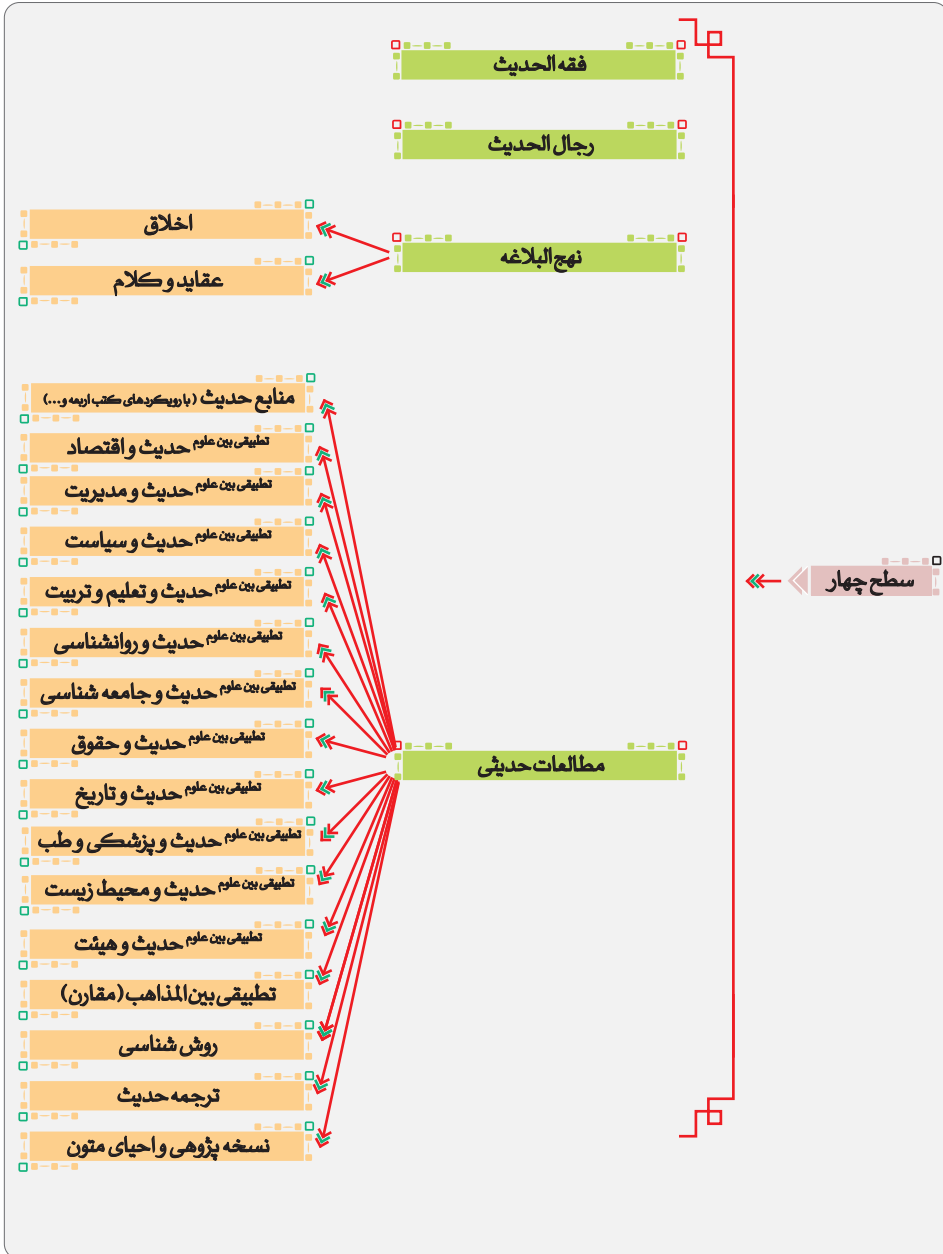
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حدیث	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاقی و تربیتی	معارف حدیث
	*	اعتقادی	
	*	-	علوم حدیث
	*	{رویکرد} ادعیه و زیارت	مطالعات حدیثی (۱) و (۲)
	*	{رویکرد} منابع متقدم	
	*	-	نهج البلاغه

۱. در رشته مطالعات حدیثی، شناخت و اعتبارسنجی نوع یا گروهی خاص از منابع حدیثی و بررسی و فهم متون آن مورد توجه است.

۲. افزایش رویکردهای این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلامانع است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه الحدیث
	*	-	رجال الحدیث
	*	اخلاق	نهج البلاغه
	*	عقائد و کلام ^(۱)	
	*	منابع حدیث (با رویکردهای کتب اربعه و... ^(۲))	مطالعات حدیثی
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و اقتصاد	
	*	(تطبیقی بین علوم) حدیث و مدیریت	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و سیاست	
	*	(تطبیقی بین علوم) حدیث و تعلیم و تربیت	
	*	(تطبیقی بین علوم) حدیث و روان شناسی	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و جامعه شناسی	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و حقوق	
	*	(تطبیقی بین علوم) حدیث و تاریخ	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و پزشکی و طب	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و محیط زیست	
*		(تطبیقی بین علوم) حدیث و هیئت	
	*	تطبیقی بین المذاهب (مقارن) ^(۳)	
	*	روش شناسی	
	*	ترجمه حدیث	
	*	نسخه پژوهی و احیای متون	

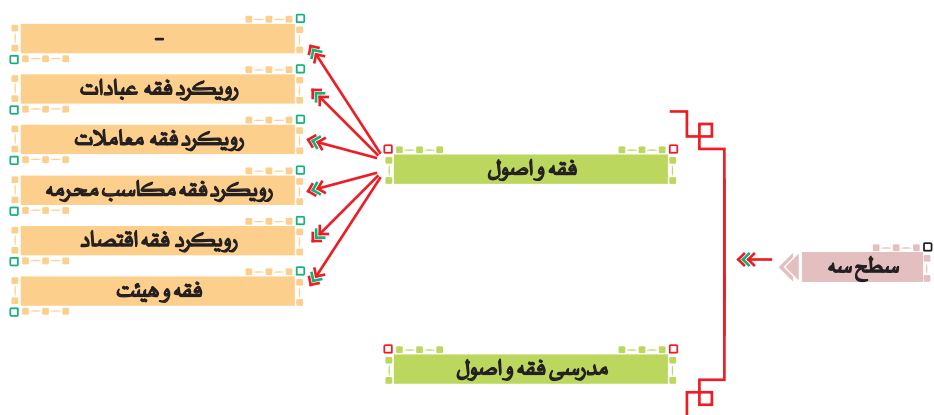
۱. افزودن گرایش‌های دیگر مانند: تعلیم و تربیت، سیاست و حکومت در صورت نیاز و وجود گفتمان علمی کافی با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
۲. افزودن رویکردهایی برای سایر منابع حدیثی مانند: وسائل الشیعه، صحیفه سجاده و بحار الانوار، در صورت نیاز، با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
۳. برگزاری این گرایش در قالب رویکردهایی مانند: تطبیق حدیث امامیه با حدیث اهل سنت و... در صورت نیاز، با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.

حوزه دانشی «فقه و اصول»

سطح دو

فقه و اصول

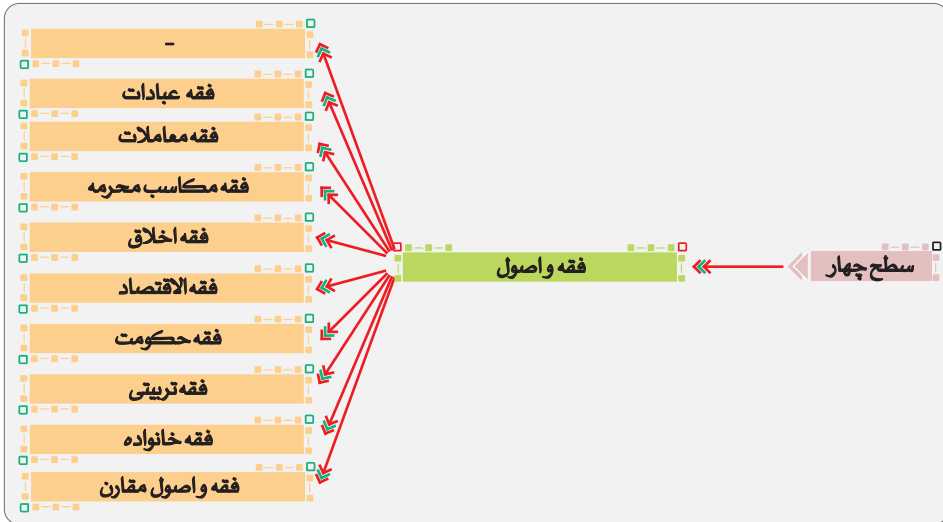
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و اصول

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	- ^(۱)	فقه و اصول
	*	{رویکرد} فقه عبادات ^(۲)	
	*	{رویکرد} فقه معاملات	
	*	{رویکرد} فقه مکاسب محرمه	
	*	{رویکرد} فقه اقتصاد	
	*	فقه و هیئت	
	*	-	مدرسی فقه و اصول

۱. این رویکرد، همان فقه و اصول و رشته جاری حوزه‌های علمیه است که در دروس عمومی حوزه به صورت آزاد در حال اجراست.

۲. در رویکردهای فقه عبادات، فقه معاملات و فقه اقتصاد در این مقطع، یک یا چند موضوع یا باب از موضوعات یا ابواب مرتبط با آن گرایش به اندازه حجم ساعتی مصوب ارائه خواهند شد و عنوان مندرج در مدرک تحصیلی، عنوان کلی «فقه و اصول» است.

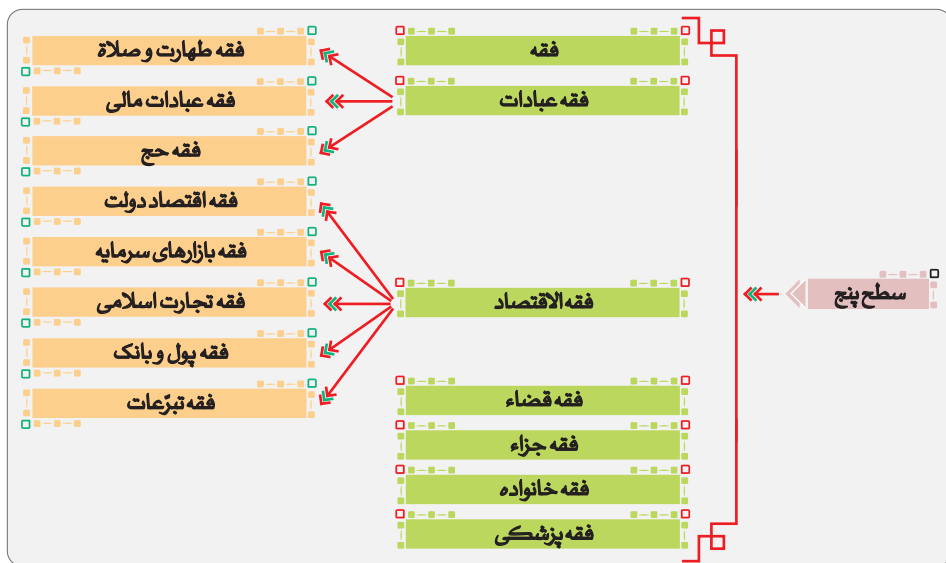
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	۱-	فقه و اصول
	*	فقه عبادات ^(۲)	
	*	فقه معاملات	
	*	فقه مکاسب محرمة	
	*	فقه اخلاق ^(۳)	
	*	فقه الاقتصاد	
	*	فقه حکومت ^(۴)	
	*	فقه تربیتی	
	*	فقه خانواده	
	*	فقه و اصول مقارن	

۱. این گرایش همان فقه و اصول و رشته جاری حوزه‌های علمیه است که در دروس عمومی حوزه به صورت آزاد در حال اجراء است.

۲. در گرایش‌های فقه عبادات، فقه معاملات و فقه الاقتصاد در این مقطع، یک یا چند موضوع یا باب از موضوعات یا ابواب مرتبط با آن گرایش به اندازه حجم ساعتی مصوب ارائه خواهند شد و عنوان مندرج در مدرک تحصیلی، عنوان کلی گرایش «فقه عبادات»، «فقه معاملات» و «فقه الاقتصاد» است.

۳. در رشته فقه اخلاق، تأکید بر توجه به مباحث اخلاق فردی و هم چنین اخلاق روابط اجتماعی است.

۴. در این گرایش با نگاهی جامع، مجموعه مباحث مورد نیاز آن گرایش ارائه می‌شود.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه
	*	فقه طهارت و صلاة	فقه عبادات ^(۱)
	*	فقه عبادات مالی	
	*	فقه حج	
	*	فقه اقتصاد دولت	فقه الاقتصاد
	*	فقه بازارهای سرمایه	
	*	فقه تجارت اسلامی	
	*	فقه پول و بانک	
	*	فقه تَبَرُّعات	
	*	-	فقه قضاء ^(۲)
	*	-	فقه جزاء ^(۳)
	*	-	فقه خانواده
	*	-	فقه پزشکی

۱. در این رشته، تمام محتوای رشته و گرایش، به موضوع گرایش اختصاص می‌یابد.

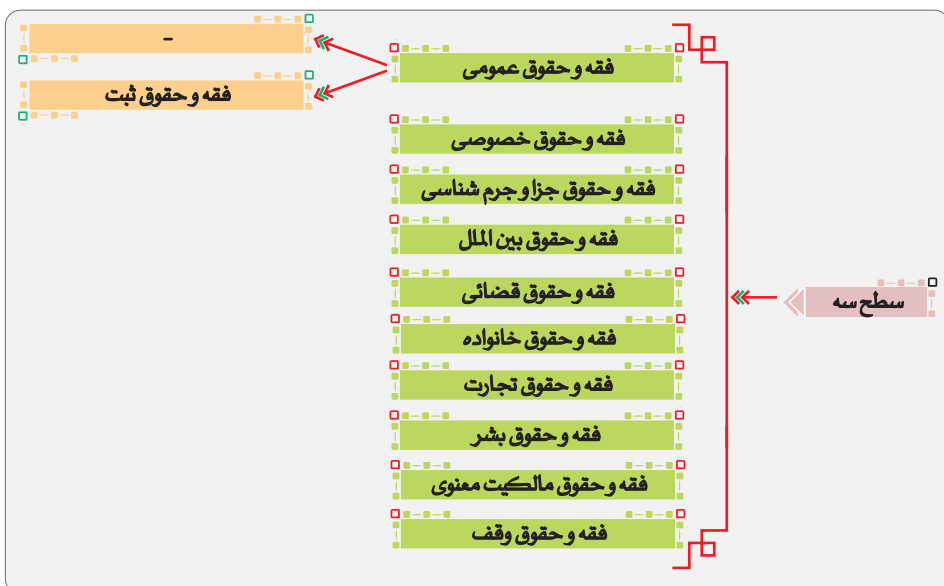
۲. ادامه تحصیل در این رشته، برای فارغ‌التحصیلان سطح چهار حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی» مجاز است.

۳. ادامه تحصیل در این رشته، برای فارغ‌التحصیلان سطح چهار حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی» مجاز است.

حوزه دانشی «فقه، حقوق و قضای اسلامی»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق ^(۱)
	*	-	حقوق و قضای اسلامی ^(۲)

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق عمومی
	*	فقه و حقوق ثبت	

۱. این عنوان هر چند در سطح دو دیده شده اما رشته بوده و دروس فقه و اصول متداول و عمومی حوزه در این سطح برای طلاب آن ارائه می‌گردد.

۲. این عنوان هر چند در سطح دو دیده شده اما رشته بوده و دروس فقه و اصول متداول و عمومی حوزه در این سطح برای طلاب آن ارائه می‌گردد.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق خصوصی
	*	-	فقه و حقوق جزا و جرم‌شناسی
	*	-	فقه و حقوق بین‌الملل
	*	-	فقه و حقوق قضایی
	*	-	فقه و حقوق خانواده
	*	-	فقه و حقوق تجارت
	*	-	فقه و حقوق بشر
	*	-	فقه و حقوق مالکیت معنوی
	*	-	فقه و حقوق وقف

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فقه و حقوق عمومی
	*	-	فقه و حقوق خصوصی
	*	فقه و حقوق جزای عمومی	فقه و حقوق جزا و جرم شناسی
	*	فقه و حقوق جزای اختصاصی	
	*	فقه و حقوق کیفر شناسی	
	*	فقه و حقوق جزایی اطفال و نوجوانان	
	*	-	فقه و حقوق بین الملل
	*	-	فقه و حقوق قضایی
	*	فقه و حقوق زن و خانواده	فقه و حقوق خانواده
	*	فقه و حقوق کودک و خانواده	
	*	-	فقه و حقوق تجارت
	*	فقه و حقوق تجارت الکترونیک	
	*	-	فقه و حقوق بشر
	*	-	فقه و حقوق مالکیت معنوی
	*	-	فقه و حقوق وقف
	*	-	فقه و حقوق ثبت
	*	-	فلسفه حقوق

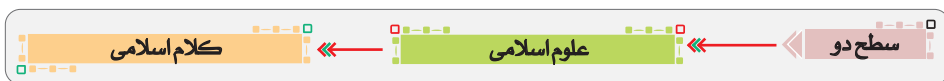
جدول پیوستی رشته‌ها و گرایش‌های سطح چهار^(۱)

نام رشته	نام گرایش
فقه و حقوق عمومی	{رویکرد} فقه و حقوق اساسی
	{رویکرد} فقه و حقوق کار
	{رویکرد} فقه و حقوق مالیه
	{رویکرد} فقه و حقوق اداری - استخدامی
	{رویکرد} فقه و حقوق محیط زیست
	{رویکرد} فقه و حقوق ارتباطات و رسانه
فقه و حقوق خصوصی	{رویکرد} فقه و حقوق مسئولیت مدنی
	{رویکرد} فقه و حقوق فناوری
	{رویکرد} فقه و حقوق پزشکی
	{رویکرد} فقه و حقوق قراردادها
فقه و حقوق جزا و جرم‌شناسی	{رویکرد} فقه و حقوق جرم‌شناسی و سیاست جنائی
	{رویکرد} فقه و آیین دادرسی کیفری
فقه و حقوق بین‌الملل	{رویکرد} فقه و حقوق بین‌الملل عمومی
	{رویکرد} فقه و حقوق بین‌الملل صلح و امنیت
	{رویکرد} فقه و حقوق دریاها
	{رویکرد} فقه و حقوق بین‌الملل هوا-فضا

۱. تدوین و برگزاری این گرایش‌ها به صورت رویکرد و با مجوز معاونت آموزش مجاز است، عنوان رویکرد در مدارک صادره درج نمی‌شود. همچنین، طراحی و اجرای این رشته‌ها حتی المقدور با همکاری نهادهای پیراحزوی است.

نام رشته	نام گرایش	
فقه و حقوق قضایی	{رویکرد} فقه و آیین دادرسی	
	{رویکرد} فقه و حقوق دادرسی و مدیریت قضایی	
	{رویکرد} فقه و مدیریت نظارت و بازرسی	
فقه و حقوق تجارت	{رویکرد} فقه و حقوق داخلی	
	{رویکرد} فقه و حقوق تجارت بین الملل	
	{رویکرد} فقه و حقوق بورس	
	{رویکرد} فقه و حقوق بانکی	
	{رویکرد} فقه و حقوق حمل و نقل تجاری	
	{رویکرد} حقوق انرژی	
	{رویکرد} فقه و حقوق اقتصادی بین المللی	
	{رویکرد} فقه و حقوق سرمایه گذاری	
	فلسفه حقوق	{رویکرد} تاریخ حقوق
		{رویکرد} نظام حقوقی اسلام
{رویکرد} مطالعه تطبیقی فلسفه حقوق اسلام و غرب		

حوزه دانشی «کلام، ادیان، فرق و مذاهب»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	کلام اسلامی	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	کلام امامیه	کلام اسلامی
	*	کلام تطبیقی بین‌الادیان ^(۱)	
	*	کلام تطبیقی بین‌المذاهب ^(۲)	
	*	مسائل جدید کلامی	
	*	نقد و هابیت	کلام و فرق انحرافی ^(۳)
	*	نقد بهائیت	
	*	نقد تصوف	
	*	نقد عرفان‌های نوظهور	
	*	-	امامت
	*	مهدویت	
	*	-	مذاهب اسلامی ^(۴)
	*	-	شیعه‌شناسی ^(۵)
	*	نقد مسیحیت	ادیان
	*	نقد یهودیت	
	*	نقد زرتشتی‌گری	
	*	نقد هندوئیسم و بودیسم	

۱. این عنوان می‌تواند گرایش‌های مختلفی مانند: کلام تطبیقی بین اسلام و مسیحیت، کلام تطبیقی بین اسلام و یهودیت طراحی و اجرا شود.
۲. این عنوان می‌تواند در گرایش‌های مختلفی مانند: کلام تطبیقی امامیه با سلفیه، کلام تطبیقی امامیه با اشاعره، ماتریدیه و معتزله نیز طراحی و اجرا شود.
۳. افزایش گرایش‌های این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلا مانع است.
۴. در محتوای این رشته مباحث کلامی، فقهی و تاریخی مورد توجه است.
۵. در محتوای این رشته مباحث کلامی، فقهی و تاریخی مورد توجه است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مبدا و معاد	کلام امامیه
	*	تاریخ و مکاتب کلام امامیه	
*		مقایسه اسلام و یهودیت	کلام تطبیقی بین الادیان ^(۱)
*		مقایسه اسلام و مسیحیت	
*		مقایسه اسلام و زرتشت	
*		مقایسه اسلام و ادیان شرقی ^(۲)	
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با معتزله، اشاعره و ماتریدیّه
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با اهل حدیث و سلفیه ^(۳)
	*	-	کلام تطبیقی امامیه با زیدیه و اسماعیلیّه
	*	نقد و هابیت	کلام و فرق انحرافی
	*	نقد بهائیت	
	*	نقد تصوف	

۱. در این رشته و گرایش‌های آن تمرکز بر مباحث کلامی بوده و ارزیابی و نقد دیدگاه‌های ادیان دیگر مورد توجه است.

۲. مباحث مربوط به ادیان هندوئیسم و بودیسم در این گرایش مورد تأکید است و در صورت نیاز در نظر گرفتن چند رویکرد برای این گرایش با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش، بالامانع است.

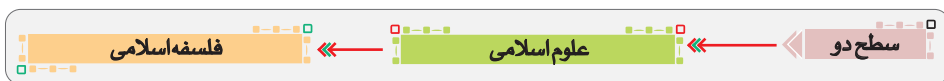
۳. در این رشته مباحث مرتبط با انواع سلفیه از جمله سلفیه تکفیری، نوسلفی و... مورد توجه است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مطالعات معرفت‌شناختی ^(۱)	مسائل جدید کلامی
	*	مطالعات فقهی و حقوقی	
	*	مطالعات دین	
*		-	تاریخ تحلیلی کلام
	*	قرآن و حدیث {رویکرد}	مهدویّت
	*	کلام {رویکرد}	
	*	سیاسی-اجتماعی {رویکرد}	
*		منجی‌درادیان {رویکرد}	
	*	امام‌شناسی	امامت
	*	تطبیقی بین‌المذاهب	
*		-	مبانی کلامی علوم اسلامی
	*	-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و مسیحیت
*		-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و یهودیت
*		-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و زرتشت
*		-	مطالعات مقایسه‌ای اسلام و ادیان شرقی
	*	-	شیعه‌شناسی ^(۲)

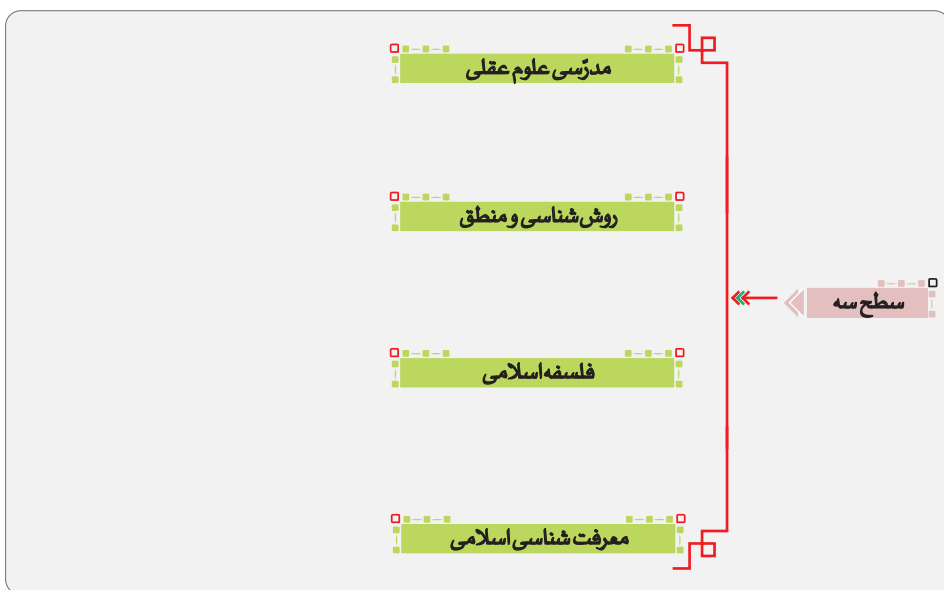
۱. توجه به مباحث زبان‌شناختی و نقش آنها در پدید آمدن معرفت و رویکرد علمی و دیدگاه‌های کلامی در این گرایش لحاظ شود.

۲. با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، در نظر گرفتن چند رویکرد برای این رشته در این مقطع، بلا مانع است.

حوزه دانشی «منطق، فلسفه و عرفان»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه اسلامی	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	مدیرسی علوم عقلی
	*	-	روش شناسی و منطق
	*	-	فلسفه اسلامی
	*	-	معرفت شناسی اسلامی

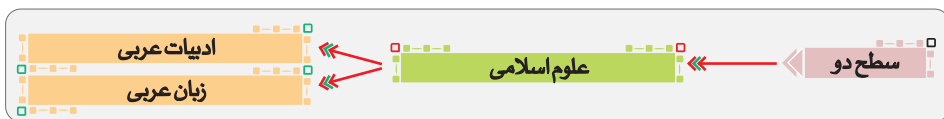
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
*		منطق جدید	منطق
*		منطق قدیم	
	*	-	علم النفس
	*	-	الاهیات بالمعنی الاخص
	*	-	هستی‌شناسی
*		-	فلسفه مشاء
*		-	فلسفه اشراق
	*	-	حکمت متعالیه
	*	-	معرفت‌شناسی تطبیقی
*		-	فلسفه علوم انسانی ^(۱)
*		-	فلسفه علم ^(۲)
	*	-	فلسفه دین
*		-	فلسفه فضای مجازی
*		-	نقد فلسفه جدید
	*	عرفان نظری	عرفان اسلامی
	*	نقد عرفان‌های کاذب ^(۳)	

۱. در مقام اجرا، پذیرش این رشته محدود به دانش‌آموختگان رشته‌های علوم انسانی از رشته‌های حوزوی و یا سایر نهادهای علمی می‌باشد. همچنین، اختصاص محتوا با حجم ساعتی معادل یک گرایش با عنوان رویکرد به هر یک از شاخه‌های علوم انسانی نیز بالامانع است.

۲. در مقام اجرا، پذیرش این رشته محدود به دانش‌آموختگان رشته‌های علوم طبیعی و تجربی می‌باشد. همچنین، اختصاص محتوا با حجم ساعتی معادل یک گرایش با عنوان رویکرد به هر یک از شاخه‌های علوم مذکور نیز بالامانع است.

۳. بررسی مسائل عرفان‌های نوظهور نیز در این رشته مد نظر است.

حوزه دانشی «زبان و ادبیات عربی»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	ادبیات عربی ^(۱)	علوم اسلامی
*		زبان عربی ^(۲)	

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	ادبیات عربی ^(۳)
*		-	مترجمی زبان عربی ^(۴)
*		-	زبان عربی معاصر ^(۵)
	*	-	مدرسی ادبیات عرب

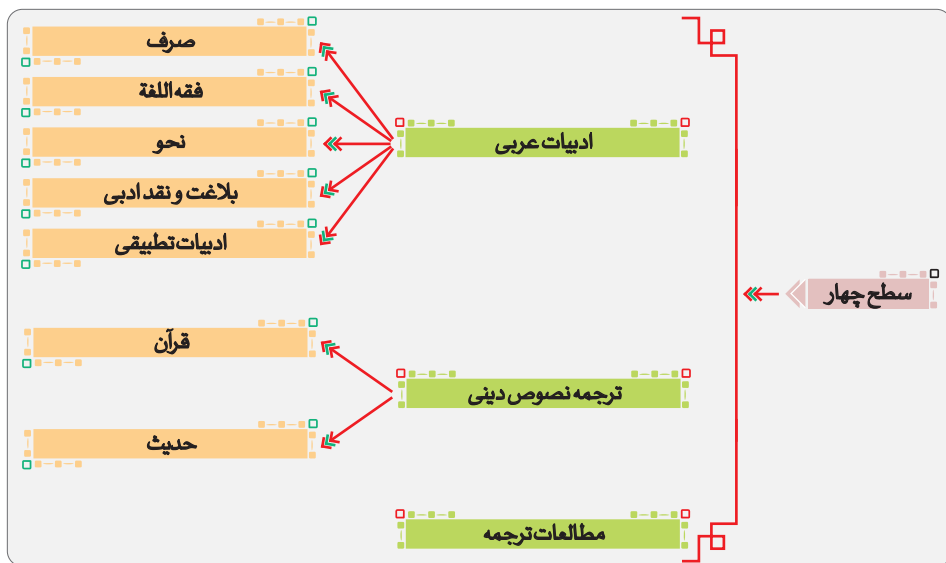
۱. توجه و تمرکز این گرایش بر مباحث قواعد ادبیات عرب است.

۲. توجه و تمرکز این گرایش بر مباحث مکالمه عربی است.

۳. در تدوین عناوین درس و سرفصل‌های این رشته، پرداختن به مباحث صرف، لغت، نحو و بلاغت مورد تأکید می‌باشد.

۴. در طراحی و تدوین این رشته، ترجمه از عربی به فارسی و از زبان فارسی به زبان عربی مورد توجه است.

۵. در محتوای این رشته، مسئله انشاء و خواندن و فهم عربی معاصر مورد توجه است.

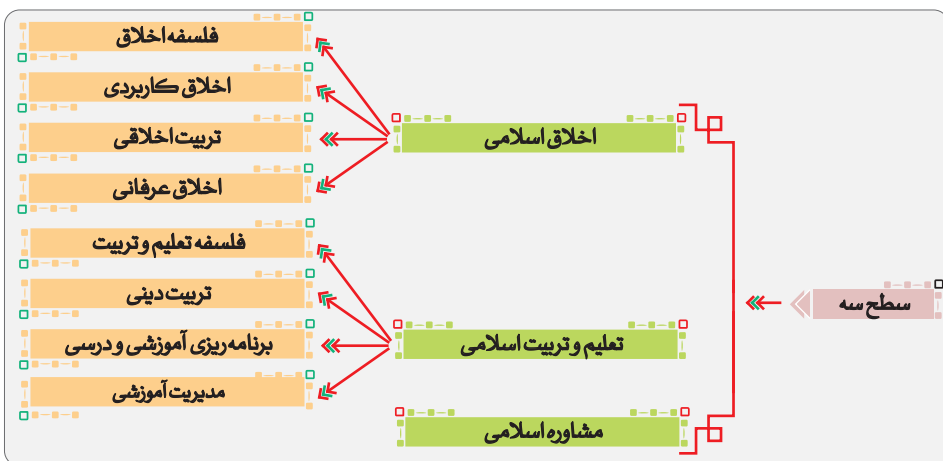
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	صرف	ادبیات عربی
	*	فقه اللغة	
	*	نحو	
	*	بلاغت و نقد ادبی	
	*	ادبیات تطبیقی ^(۱)	
*		قرآن	ترجمه نصوص دینی
*		حدیث ^(۲)	
	*	-	مطالعات ترجمه

۱. در تدوین محتوای این رشته مباحثی مانند: رابطه زبان عربی و زبان‌های دیگر، کاربرد ادبیات در فقه، فلسفه، اصول و... نقش ادبیات در فهم علوم دینی، تأثیر متقابل ادبیات عربی و علوم دینی مورد توجه است.
 ۲. در طراحی محتوای این گرایش توجه خاص به متن نهج البلاغه، مورد تأکید است.

حوزه دانشی «اخلاق، تربیت و مشاوره»

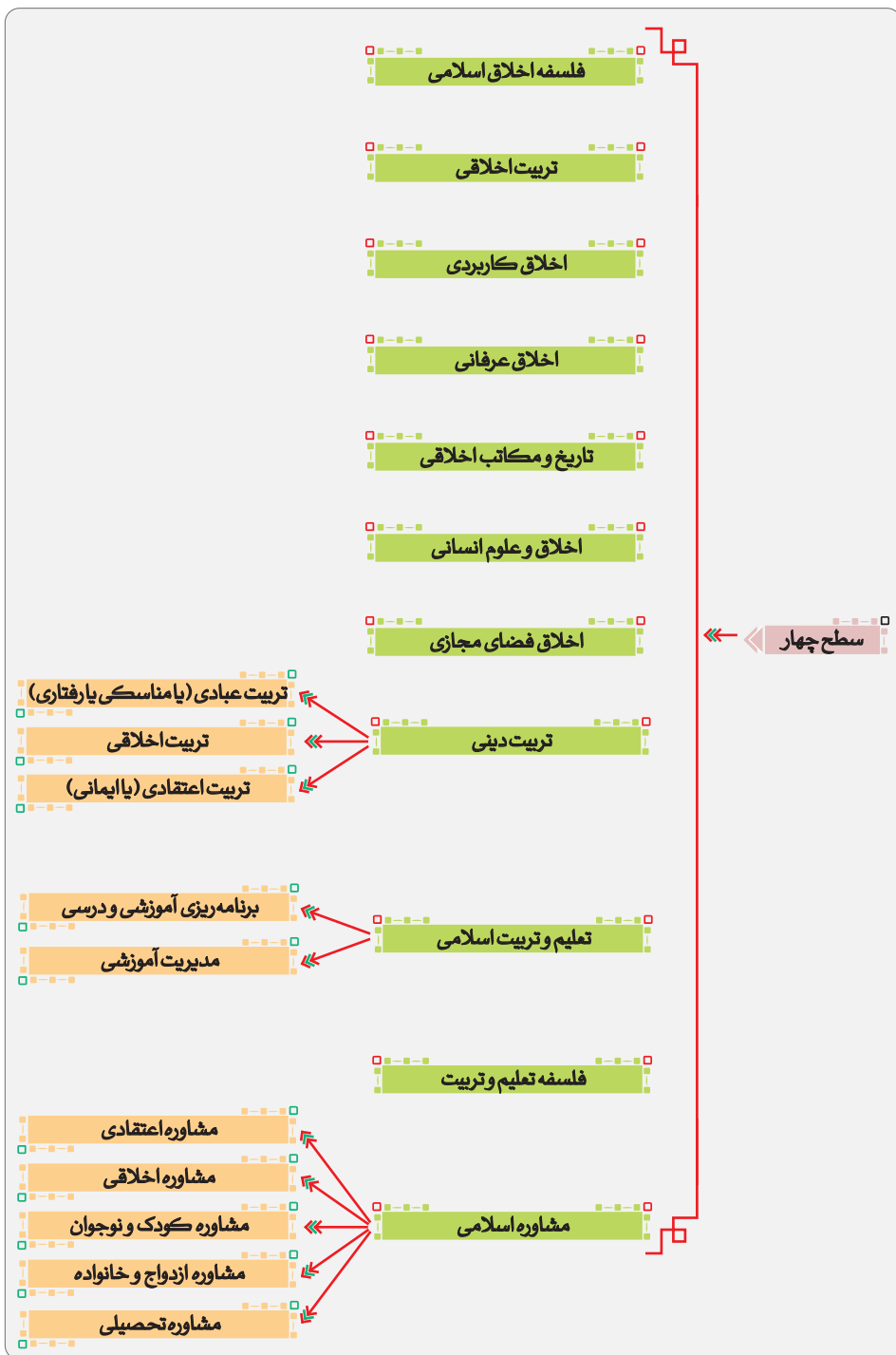

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اخلاق اسلامی	علوم اسلامی
	*	تعلیم و تربیت	

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه اخلاق	اخلاق اسلامی ^(۱)
	*	اخلاق کاربردی	
	*	تربیت اخلاقی	
	*	اخلاق عرفانی	
	*	فلسفه تعلیم و تربیت ^{رویکرد}	تعلیم و تربیت اسلامی
	*	تربیت دینی ^{رویکرد}	
	*	برنامه ریزی آموزشی و درسی ^{رویکرد}	
	*	مدیریت آموزشی ^{رویکرد}	مشاوره اسلامی
	*	-	

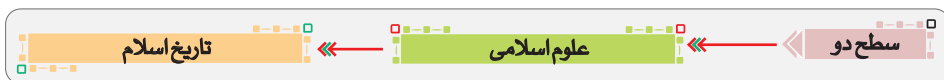
۱. در مباحث مشترک رشته اخلاق اسلامی در تمام گرایش‌ها، مبانی، اصول، اهداف، روش‌ها و مراحل اخلاقی مورد توجه است.

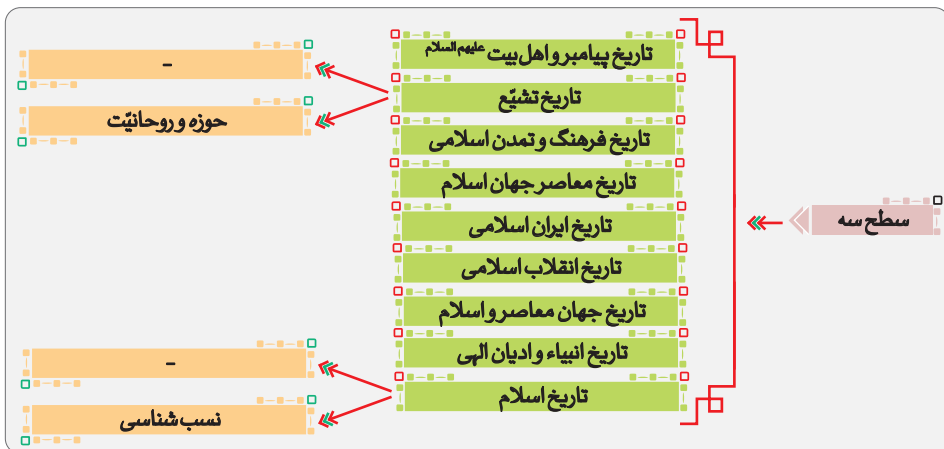
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	فلسفه اخلاق اسلامی
	*	-	تربیت اخلاقی
	*	-	اخلاق کاربردی
	*	-	اخلاق عرفانی ^(۱)
*		-	تاریخ و مکاتب اخلاقی
	*	-	اخلاق و علوم انسانی
*		-	اخلاق فضای مجازی
	*	تربیت عبادی (یا مناسکی یا رفتاری)	تربیت دینی
	*	تربیت اخلاقی	
*		تربیت اعتقادی (یا ایمانی)	
	*	{رویکرد} برنامه‌ریزی آموزشی و درسی	تعلیم و تربیت اسلامی
	*	{رویکرد} مدیریت آموزشی	
	*	-	فلسفه تعلیم و تربیت
	*	مشاوره اخلاقی	مشاوره اسلامی
	*	مشاوره اعتقادی	
	*	مشاوره کودک و نوجوان	
	*	مشاوره ازدواج و خانواده	
	*	مشاوره تحصیلی	

۱. در این رشته، تراث اخلاق عملی و مباحث سلوک و عرفان عملی بر اساس منابع دینی (قرآن و حدیث) و سیره عالمان شیعی بررسی می‌شود.

حوزه دانشی «تاریخ و سیره»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	تاریخ اسلام	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	تاریخ پیامبر صلی الله علیه وآله و اهل بیت علیهم السلام
	*	-	تاریخ تشیع
	*	حوزه و روحانیت	
*		-	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی
	*	-	تاریخ معاصر جهان اسلام
	*	-	تاریخ ایران اسلامی ^(۱)
	*	-	تاریخ انقلاب اسلامی ^(۲)
*		-	تاریخ جهان معاصر و اسلام ^(۳)
	*	-	تاریخ انبیاء و ادیان الهی
	*	-	تاریخ اسلام
	*	نسب شناسی	

۱. در این رشته توجه به تاریخ معاصر ایران مورد تأکید است.
۲. توجه به تاریخ دفاع مقدس در این رشته مورد تأکید است.
۳. در این رشته آشنایی با تاریخ کشورها با هدف آمادگی برای تبلیغ و زمینه‌یابی گسترش اسلام مورد تأکید است. همچنین، به مهم‌ترین موضوعات مناطق، کشورها و حکومت‌های مختلف توجه شود.

تاریخ و سیره پیامبر صلی الله علیه و آله

امام علی علیه السلام تا امام سجاده علیه السلام

امام باقر علیه السلام تا امام رضا علیه السلام

ابناء الرضا علیه السلام تا غیبت صغری

تاریخ و سیره ائمه علیهم السلام

تاریخ تشیع امامی

تاریخ معاصر شیعه

سطح چهارم

تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

نقش شیعه در تمدن اسلامی

تاریخ تمدن اسلامی

مطالعات نظری تاریخ

نقش حوزه و مرجعیت

شیعه و انقلاب اسلامی

تاریخ انقلاب اسلامی

تاریخ جهان معاصر و اسلام

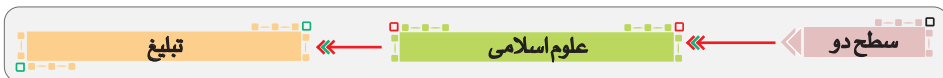
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	تاریخ و سیره پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله
	*	{رویکرد} امام علی علیه السلام تا امام سجاد علیه السلام	تاریخ و سیره ائمه علیهم السلام (۱)
	*	{رویکرد} امام باقر علیه السلام تا امام رضا علیه السلام	
	*	{رویکرد} ابناء الرضا علیه السلام تا پایان غیبت صغری	
	*	-	تاریخ تشیع امامی (۲)
	*	-	تاریخ معاصر شیعه
	*	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی	تاریخ تمدن اسلامی
	*	نقش شیعه در تمدن اسلامی	
	*	-	مطالعات نظری تاریخ
	*	{رویکرد} نقش حوزه و مرجعیت	تاریخ انقلاب اسلامی (۳)
	*	{رویکرد} شیعه و انقلاب اسلامی	
	*	-	تاریخ جهان معاصرو اسلام

۱. تمام محتوای این رشته به مسائل مربوط به ائمه علیهم السلام اختصاص یافته و طراحی آن پس از تأیید معاونت آموزش بر اساس رویکردهای اختصاصی و یا مطابق آنچه که در این رشته آمده است، بوده، عنوان مندرج در مدرک، تنها عنوان رشته «تاریخ و سیره ائمه علیهم السلام» خواهد بود.

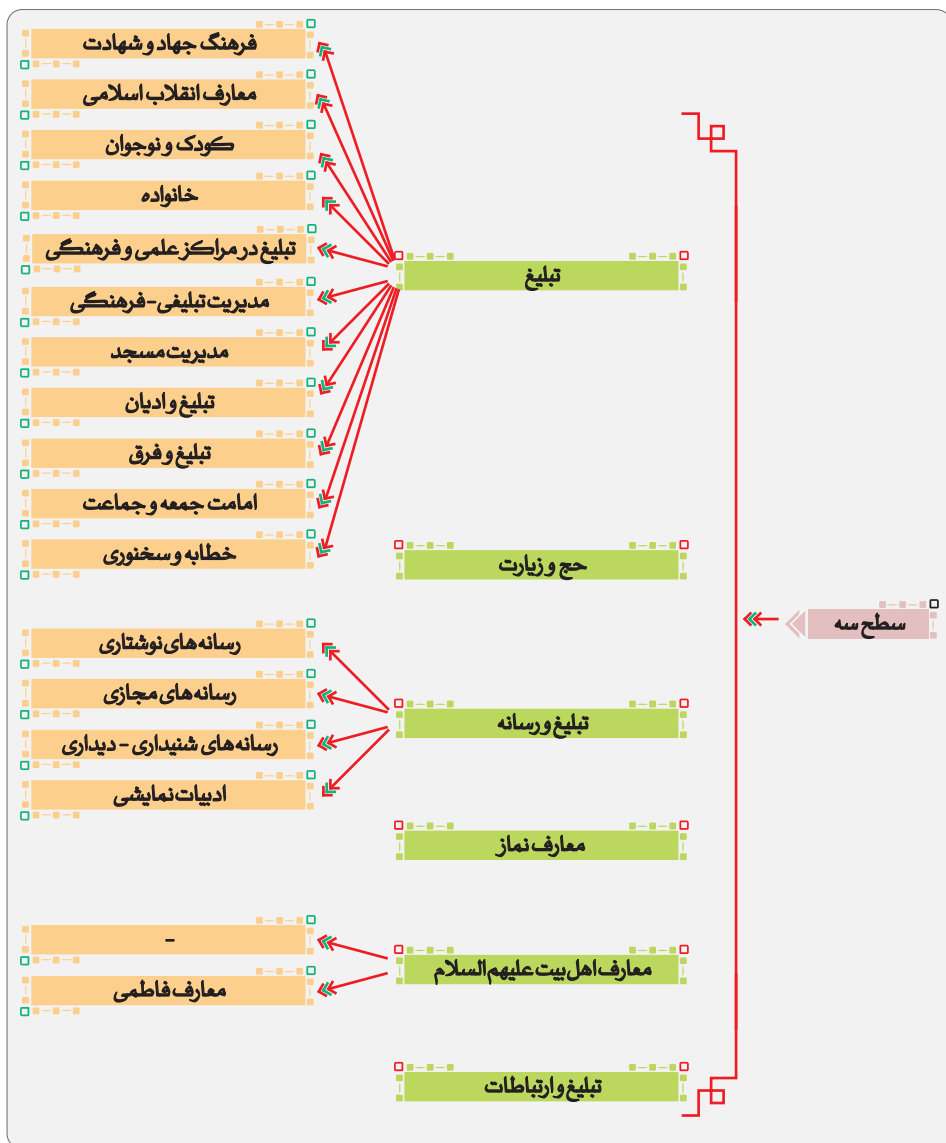
۲. در این رشته مباحث تاریخی مرتبط با عصر غیبت صغری مورد توجه است.

۳. در این رشته توجه به مباحث تاریخ دفاع مقدس از منظر تاریخی مورد تأکید است.

حوزه دانشی «تبلیغ و ارتباطات»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	تبلیغ	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فرهنگ جهاد و شهادت	تبلیغ
	*	معارف انقلاب اسلامی	
	*	کودک و نوجوان	
	*	خانواده	
	*	تبلیغ در مراکز علمی و فرهنگی ^(۱)	
	*	مدیریت تبلیغی - فرهنگی	
	*	مدیریت مسجد	
	*	تبلیغ و ادیان ^(۲)	
	*	تبلیغ و فرق ^(۳)	
	*	امامت جمعه و جماعت (با دو رویکرد «امامت جمعه» و «امامت جماعت»)	
	*	خطابه و سخنوری ^(۴)	حج و زیارت
	*	-	
	*	رسانه‌های نوشتاری	تبلیغ و رسانه
	*	رسانه‌های مجازی	
	*	رسانه‌های شنیداری - دیداری	
	*	ادبیات نمایشی	
	*	-	معارف نماز
	*	- ^(۵)	معارف اهل بیت
		{ رویکرد } معارف فاطمی	علیهم السلام
	*	-	تبلیغ و ارتباطات

- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند: دانش‌آموزی، دانشجویی، اماکن تفریحی یا تجاری، تبلیغ در میان آسیب‌دیدگان با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند نقد: مسیحیت، یهودیت و زرتشت با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- طراحی و اجرای این گرایش در رویکردهایی مانند نقد: وهابیت، بهائیت و تصوف با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلامانع است.
- محتوای این گرایش با هدف تربیت خطیب تدوین شود و از پرداختن صرف به مباحث نظری خودداری شود.
- اضافه کردن رویکرد برای این رشته با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش بلامانع است.

تبلیغ خارج از کشور

سیاست‌گذاری و مدیریت

هوش مصنوعی

بازی‌های رایانه‌ای

شبکه‌های اجتماعی

تبلیغ دینی

رسانه مجازی

سامانه‌های نرم‌افزاری

اطلاع‌رسانی و علم‌سنجی

مطالعات دین و فضای مجازی

سطح سه

آموزگاری ابتدایی

دیپیری عربی

دیپیری الهیات

مربی امور تربیتی

دیپیری علوم اجتماعی

دیپیری تاریخ

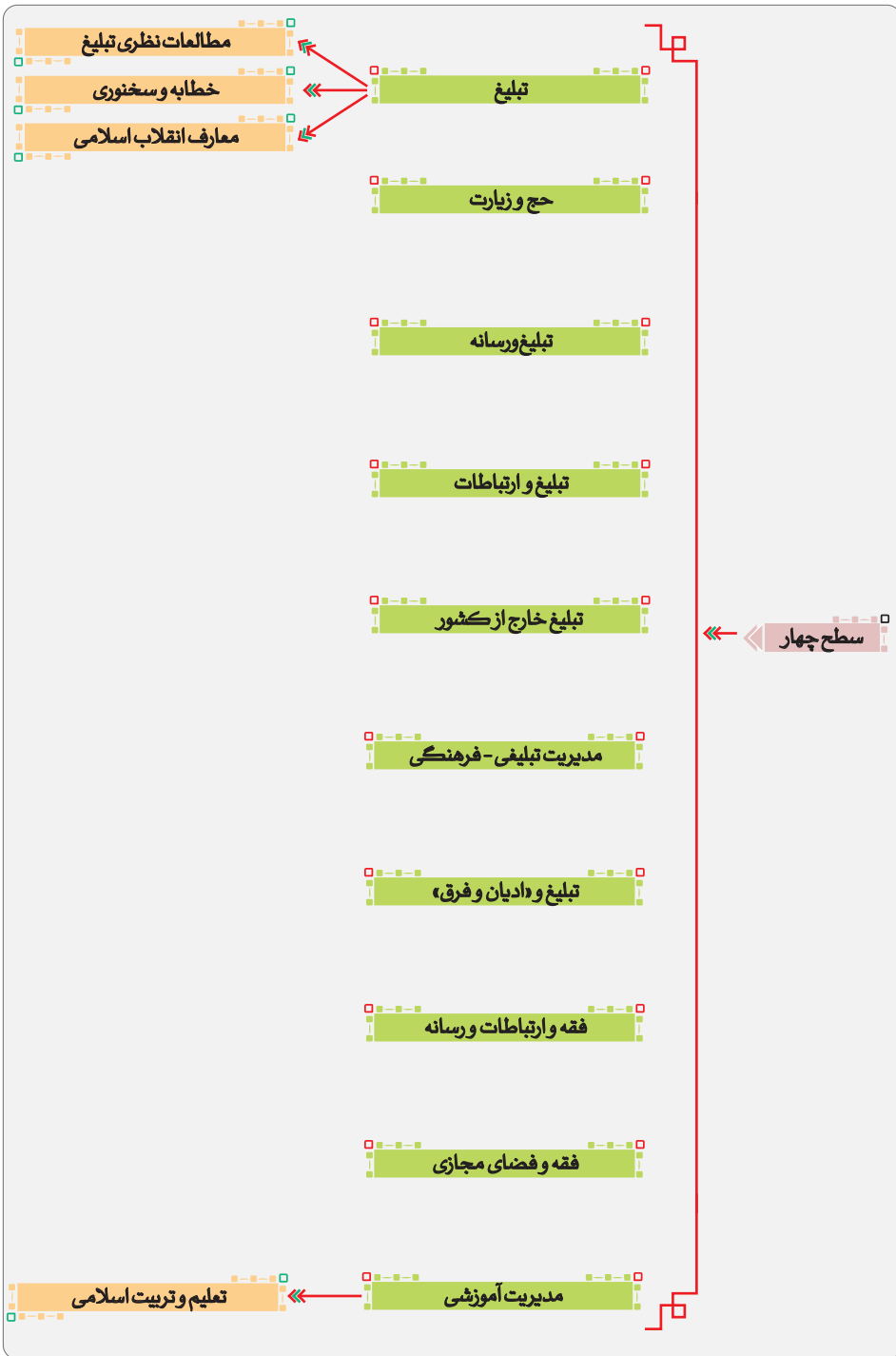
دیپیری زبان و ادبیات فارسی

دیپیری فلسفه

تربیت مبلغ معلم

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	تبلیغ خارج از کشور ^(۱)
	*	سیاست‌گذاری و مدیریت {رویکرد}	مطالعات دین و فضای مجازی
	*	هوش مصنوعی {رویکرد}	
	*	بازی‌های رایانه‌ای {رویکرد}	
	*	شبکه‌های اجتماعی {رویکرد}	
	*	تبلیغ دینی {رویکرد}	
*		رسانه مجازی {رویکرد}	
*		سامانه‌های نرم‌افزاری {رویکرد}	
*		اطلاع‌رسانی و علم‌سنجی {رویکرد}	
	*	آموزگاری ابتدایی	
	*	دبیری عربی	
	*	دبیری الهیات	
	*	مربی امور تربیتی	
*		دبیری علوم اجتماعی	
	*	دبیری تاریخ	
*		دبیری زبان و ادبیات فارسی	
	*	دبیری فلسفه	

۱. با پیشنهاد مراکز تخصصی مجری و گروه‌های علمی آنها و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، طراحی این رشته در سطوح سه و چهار حوزه به صورت قابل ارائه به زبان‌های مختلف و همراه با رویکردهای مختص به زبان‌ها و فرهنگ‌های مختلف بلامانع می‌باشد که البته در عنوان مدرک درج نخواهد شد. همچنین، در صورت ارائه محتوای رشته به زبان‌های مختلف، استفاده از عنوان مطالعات اسلامی به همراه عنوان زبان در مدرک، بلامانع است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	مطالعات نظری تبلیغ	تبلیغ
	*	خطابه و سخنوری	
	*	معارف انقلاب اسلامی	
	*	-	حج و زیارت
	*	-	تبلیغ و رسانه ^(۱)
	*	-	تبلیغ و ارتباطات
	*	-	تبلیغ خارج از کشور
	*	-	مدیریت تبلیغی - فرهنگی
*		-	تبلیغ و «ادیان و فرق» ^(۲)
	*	-	فقه و ارتباطات و رسانه
*		-	فقه و فضای مجازی
*		{رویکرد} تعلیم و تربیت اسلامی	مدیریت آموزشی

۱. در طراحی محتوای این رشته، روش تحلیل و نقد رسانه مورد توجه قرار گیرد.
 ۲. طراحی و اجرای این رشته در رویکردهایی مانند نقد: مسیحیت، یهودیت، وهابیت و بهائیت با پیشنهاد گروه علمی و تأیید معاونت آموزش حوزه‌های علمیه، بلا مانع خواهد بود.

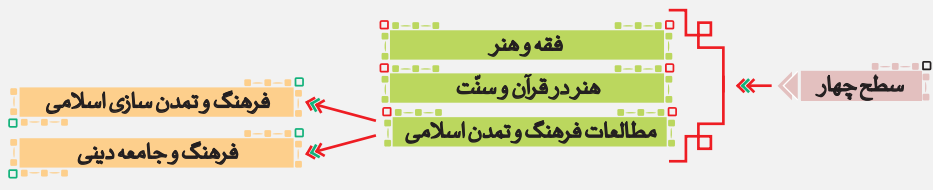
حوزه دانشی «فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی»

سطح دو ← علوم اسلامی ← فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فرهنگ، هنر و تمدن اسلامی	علوم اسلامی

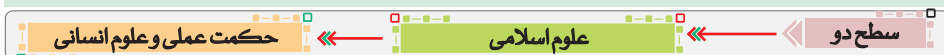

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	حکمت هنر
	*	-	هنر اسلامی
	*	-	فرهنگ و تمدن اسلامی

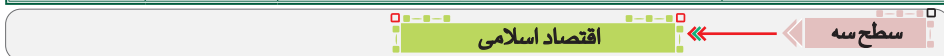

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
*		-	فقه و هنر
	*	-	هنر در قرآن و سنت
	*	فرهنگ و تمدن سازی اسلامی	مطالعات فرهنگ و تمدن اسلامی
	*	فرهنگ و جامعه دینی	تمدن اسلامی

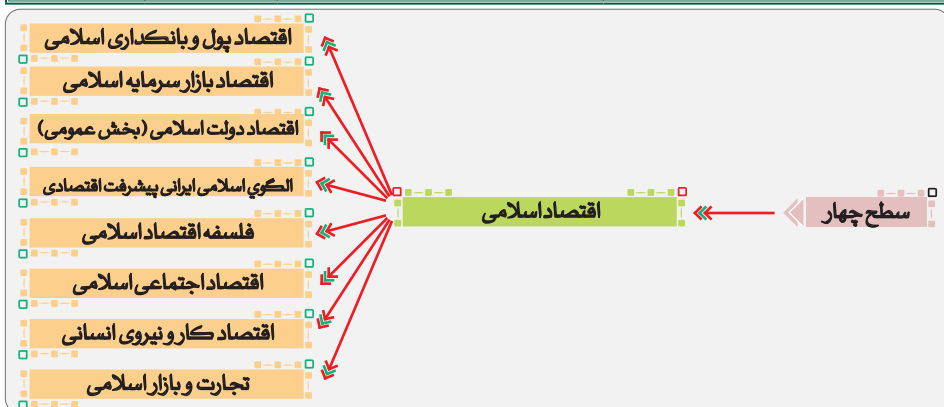
حوزه دانشی «اقتصاد اسلامی»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	اقتصاد اسلامی

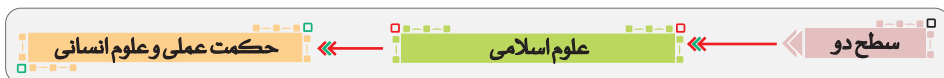

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	اقتصاد پول و بانکداری اسلامی	اقتصاد اسلامی
	*	اقتصاد بازار سرمایه اسلامی	
	*	اقتصاد دولت اسلامی (بخش عمومی)	
	*	الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت اقتصادی	
	*	فلسفه اقتصاد اسلامی	
	*	اقتصاد اجتماعی اسلامی (داوطلبانه بخش سوم بدون سود)	
*		اقتصاد کار و نیروی انسانی	
*		تجارت و بازار اسلامی	

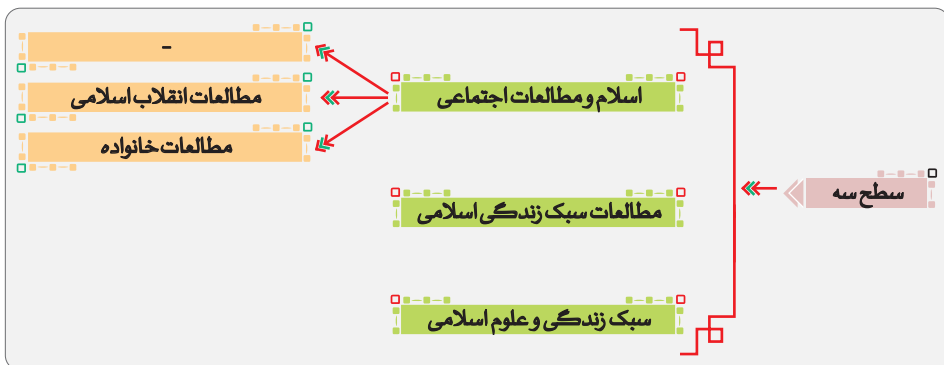
۱. مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند: الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چیستی علوم انسانی مدرن؛ ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛ ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی.

بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

حوزه دانشی «علوم اجتماعی»

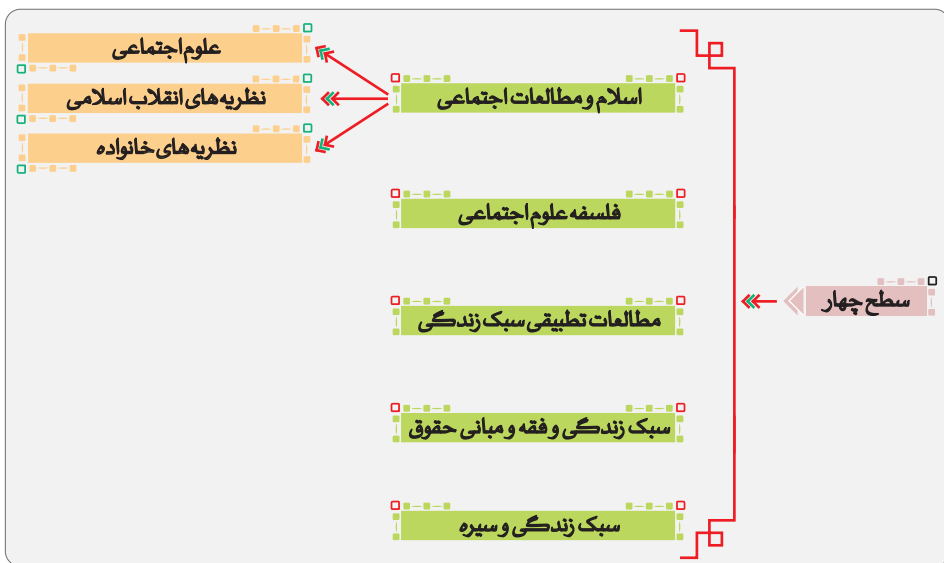
اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	اسلام و مطالعات اجتماعی
*		مطالعات انقلاب اسلامی	
	*	مطالعات خانواده	مطالعات سبک زندگی اسلامی
	*	-	
*		-	سبک زندگی و علوم اسلامی

۱. مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

- الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چپستی علوم انسانی مدرن؛
- ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیتاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛
- ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	علوم اجتماعی	اسلام و مطالعات اجتماعی
*		نظریه‌های انقلاب اسلامی ^(۱)	
	*	نظریه‌های ^(۲) خانواده	
	*	-	فلسفه علوم اجتماعی ^(۳)
	*	-	مطالعات تطبیقی سبک زندگی
*		-	سبک زندگی و فقه و مبانی حقوقی
	*	-	سبک زندگی و سیره

۱. از آنجا که تسلط به زبان انگلیسی از پیش‌نیازهای این رشته است، از شرایط تحصیل در این رشته، توانمندی داوطلب در زبان انگلیسی است که در پذیرش باید مورد توجه قرار گیرد، ضمناً جهت گیری کلی این گرایش، نقد نظریه‌ها است.

۲. در طراحی و تدوین این رشته، نظریه‌های روان‌شناختی و جامعه‌شناختی و نقد آن‌ها مورد توجه است.

۳. در طراحی و تدوین این رشته، نقد و بررسی نظریه‌های گوناگون با توجه به مبانی اسلامی مورد توجه است.

حوزه دانشی «علوم سیاسی»

حکمت عملی و علوم انسانی

علوم اسلامی

سطح دو

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

- مطالعات انقلاب اسلامی و ایران معاصر
- مطالعات جهان اسلام
- مطالعات سیاسی قرآن و سنت
- سیره سیاسی اهل بیت علیهم السلام
- سیاست و اخلاق
- سیاست و کلام
- فقه سیاسی
- فلسفه سیاسی

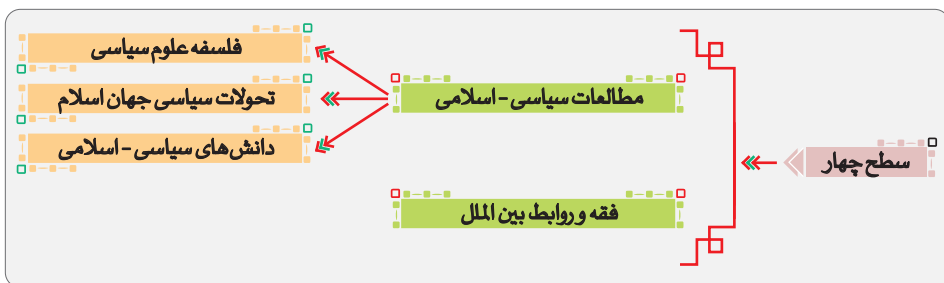
سطح سه

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	مطالعات انقلاب اسلامی و ایران معاصر
	*	-	مطالعات جهان اسلام
	*	-	مطالعات سیاسی قرآن و سنت
	*	-	سیره سیاسی اهل بیت علیهم السلام
*		-	سیاست و اخلاق ^(۲)
*		-	سیاست و کلام
	*	-	فقه سیاسی
	*	-	فلسفه سیاسی

۱. مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

(الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چیستی علوم انسانی مدرن؛
 (ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛
 (ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

۲. در طراحی و تدوین این رشته، مسائل عرفان مرتبط با حوزه سیاست (عرفان سیاسی) مورد توجه است.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	فلسفه علوم سیاسی	مطالعات سیاسی - اسلامی
	*	تحولات سیاسی جهان اسلام	
	*	دانش های سیاسی - اسلامی	
	*	-	فقه و روابط بین الملل

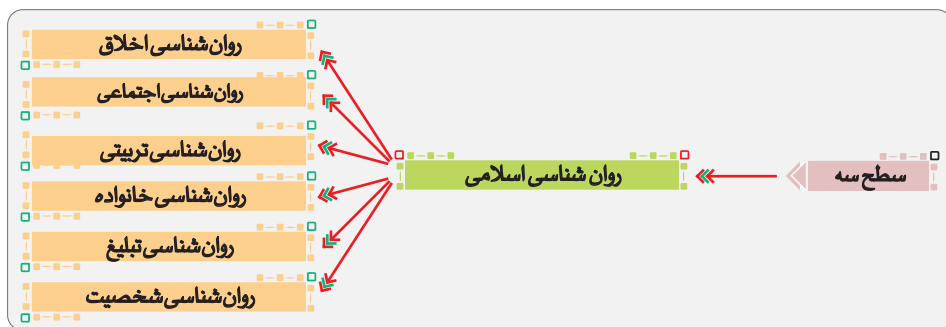
حوزه دانشی «روان‌شناسی»

حکمت عملی و علوم انسانی

علوم اسلامی

سطح دو

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	روان‌شناسی اخلاق	روان‌شناسی اسلامی
	*	روان‌شناسی اجتماعی	
	*	روان‌شناسی تربیتی	
	*	روان‌شناسی خانواده	
	*	روان‌شناسی تبلیغ	
	*	روان‌شناسی شخصیت	

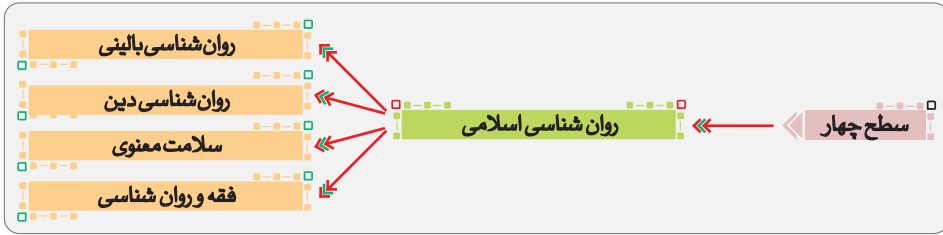
۱. مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

(الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چپستی علوم انسانی مدرن؛

(ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛

(ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی.

بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

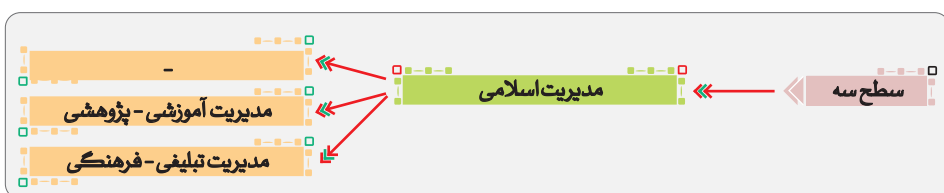

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	روان شناسی بالینی	روان شناسی اسلامی
*		روان شناسی دین	
	*	سلامت معنوی	
*		فقه و روان شناسی	

حوزه دانشی «مدیریت»

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	حکمت عملی و علوم انسانی ^(۱)	علوم اسلامی

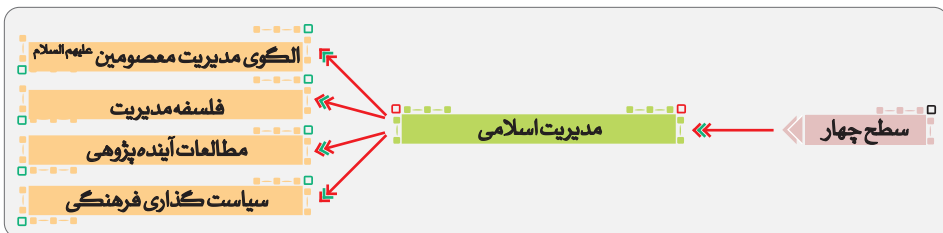

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	-	مدیریت اسلامی
	*	مدیریت آموزشی-پژوهشی	
	*	مدیریت تبلیغی-فرهنگی	

۱. مباحث این گرایش در قالب‌های زیر ارائه می‌شوند:

(الف) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای مباحث و موضوعاتی همچون: حکمت عملی، روش‌شناسی حکمت عملی، فلسفه و روش‌شناسی و چپستی علوم انسانی مدرن؛
 (ب) حدود ۱۹۲ ساعت درسی (معادل ۱۲ واحد درسی) برای بررسی و آشنایی با کلیاتی از مباحث حوزه‌های گوناگون علوم انسانی مانند علوم تربیتی، علوم اقتصادی، علوم سیاسی و...؛
 (ج) حدود ۲۵۶ ساعت درسی (معادل ۱۶ واحد درسی) برای دروس اختصاصی در یکی از گرایش‌های علوم انسانی. بر این اساس، ساعات مذکور در موارد «الف» و «ب» به عنوان دروس مشترک و دیگر ساعات (مذکور در «ج»)، اختصاص به حوزه‌ای خاص از علوم انسانی خواهد داشت و در مدرک تحصیلی نیز عنوان گرایش به صورت جامع کلی (حکمت عملی و علوم انسانی) درج می‌گردد.

۲. مدیریت اسلامی (محض) رشته‌ای است که به مبانی، اصول و مهم‌ترین مسائل دانش مدیریت بر اساس متون و نصوص دین اسلام می‌پردازد.

اولویت		نام گرایش	نام رشته
دوم	اول		
	*	الگوی مدیریت معصومین علیهم السلام	مدیریت اسلامی
	*	فلسفه مدیریت	
	*	مطالعات آینده پژوهی	
	*	سیاست گذاری فرهنگی ^(۱)	